

Definitieve versie 12 maart '26

Uittreedplan Gemeenschappelijke Regeling Noord-Hollands Archief

1. Inleiding

Het Rijk treedt uit de gemeenschappelijke regeling Noord-Hollands Archief (zie bijlage 1). Doel van dit uittreedplan is het vastleggen van de voorwaarden en gevolgen van deze uittreding, om een ordentelijke afwikkeling te waarborgen.

Belangrijk gegeven is dat het Rijk en Noord-Hollands Archief ook na de uittreding van het Rijk nauw blijven samenwerken, binnen de kaders van de Archiefwet 2027.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zal de taken en bevoegdheden voor (digitale kopieën van) analoge Rijksarchieven in de provincie Noord-Holland via een delegatiebesluit aan Noord-Hollands Archief overdragen (zie bijlage 2).

De financiële middelen die daarvoor beschikbaar zijn, worden middels een specifieke uitkering als lumpsum aan Noord-Hollands Archief uitgekeerd. Die uitkering zal gebaseerd zijn op de 'Regeling specifieke uitkering beheer Rijksarchief' (zie bijlage 3) en toegekend worden via een jaarlijkse en ambtshalve beschikking (zie bijlage 4). De hoogte van deze uitkering wordt gebaseerd op de structurele bijdrage van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in het laatste jaar van deelname aan de gemeenschappelijke regeling. Daarnaast is een structurele hogere bijdrage gevraagd van het Rijk in verband met een beoogde grootschalige renovatie van het pand aan de Kleine Houtweg 18 in Haarlem en daaraan gekoppelde stijgende huisvestingslasten, zie 6.4.

Tot slot wordt de samenwerking tussen de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, het Nationaal Archief en de RHC's verankerd, verbreed en verdiept door twee bestuursconvenanten: het 'Bestuursconvenant duurzame samenwerking ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap en de Regionale Historische Centra' van 1 februari 2024 (zie bijlage 5) en het 'Bestuursconvenant structurele samenwerkingsafspraken ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap en de Regionaal Historische Centra' (zie bijlage 6).

2. Juridische grondslag en besluitvorming

Dit uittreedplan is opgesteld naar aanleiding van het besluit van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 10 december 2025, kenmerk 54058385 tot uittreding uit de gemeenschappelijke regeling Noord-Hollands Archief, conform artikelen 94 en 95 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en artikel 36 van de regeling van Noord-Hollands Archief, zoals laatstelijk gewijzigd en bekendgemaakt in het Gemeenteblad Haarlem 2025, nr. 563659 op 23 december 2025.

De uittreding van het Rijk treedt in beginsel in werking per 1 januari 2027. Deze datum houdt rekening met een opzegtermijn van één jaar, in lijn met de Wet gemeenschappelijke regelingen en de afspraken in de Gemeenschappelijke regeling Noord-Hollands Archief.

De overige deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling Noord-Hollands Archief zijn hierover op 11 december 2025 geïnformeerd.

Dit uittreedplan is op 11 maart 2026 voor vaststelling voorgelegd aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Noord-Hollands Archief.

3. Personele gevolgen

De uittreding van het Rijk heeft geen personele gevolgen voor Noord-Hollands Archief wegens de hoger vermelde voortzetting van de samenwerking tussen het Rijk en Noord-Hollands Archief.

4. Organisatorische gevolgen

De uittreding van het Rijk heeft geen organisatorische gevolgen voor Noord-Hollands Archief wegens de hoger vermelde voortzetting van de samenwerking tussen het Rijk en Noord-Hollands Archief.

5. Juridische gevolgen

Noord-Hollands Archief wijzigt op het tijdstip van uittreding van het Rijk diens gemeenschappelijke regeling, waarbij alle verwijzingen naar deelname van het Rijk geschrapt worden.

De uittreding van het Rijk heeft voor het overige geen juridische gevolgen voor Noord-Hollands Archief wegens de hoger vermelde voortzetting van de samenwerking tussen het Rijk en Noord-Hollands Archief. Dat geldt ook voor het behoud van een aanbestedingsvrije relatie, zowel met het Rijk als met de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling.¹ Mocht zich toch een omstandigheid voordoen waarin deze redenering in rechte getoetst zal worden, dan zal het Rijk het Noord-Hollands Archief ondersteunen door proceskosten die worden gemaakt - in verband met een rechterlijke procedure omtrent de toepasselijkheid van de aanbestedingsuitsondering ex art. 2.24b Aanbestedingswet 2012 - te vergoeden voor zover deze raken aan archieftaken.² Over de gevolgen van een eventuele rechterlijke uitspraak zal OCW te zijner tijd in gesprek gaan met het RHC om gezamenlijk de consequenties te wegen.

Wordt Noord-Hollands Archief na uittreding van het Rijk geconfronteerd met een financiële claim over de periode waarin het Rijk nog deelnemer was in de gemeenschappelijke regeling, is het Rijk gehouden om hieraan bij te dragen naar rato van zijn aandeel in die gemeenschappelijke regeling.

6. Financiële gevolgen

6.1 Uittreedsom

De uittreedsom voor het Rijk is gebaseerd op een gedetailleerde berekening op basis van directe schade aan het samenwerkingsverband als gevolg van de uittreding. Deze berekening houdt rekening met de feiten en omstandigheden die bekend zijn op het moment dat het Rijk definitief uittreedt.

Het Rijk vergoedt de volgende frictiekosten³ van Noord-Hollands Archief⁴:

¹ Brief van de Directeur-generaal Cultuur en Media van 29 juli 2025 omtrent het beheer archiefcollecties na uittreding Rijk uit gemeenschappelijke regelingen: analyse aanbestedingsvrije relatie.

² Dit zijn de taken die voortvloeien uit de Archiefwet

³ Dit zijn de incidentele kosten die gemaakt worden als gevolg van de uittreding en die direct verband houden met de overgangsperiode en de herstructurering vanwege de uittreding.

⁴ Brief van de directeur Media en Creatieve Industrie van 16 september 2024.

- De kosten voor de gemaakte managementteam uren, voor een forfaitair bedrag van € 50.000.
- De kosten voor advies en aanverwante uitgaven op factuurbasis in de periode tot en met december 2024 die beantwoorden aan een aantal beginselen⁵, voor een totaalbedrag van € 18.122,24. NHA heeft de bijhorende bewijsstukken reeds aan OCW toegezonden. Facturen voor kosten in de periode van 1 januari 2025 tot en met 31 december 2026 zullen op basis van diezelfde beginselen eveneens vergoed worden. Deze kosten betreffen onder andere (juridische) advieskosten, coördinatie- en proceskosten.

Het Rijk vergoedt geen desintegratiekosten⁶ wegens de hoger vermelde voortzetting van de samenwerking tussen het Rijk en Noord-Hollands Archief.

6.2 Transitiemiddelen

Het Rijk heeft naast de uittreedsom in of vanaf 2022 de volgende eenmalige middelen verstrekt aan Noord-Hollands Archief voor de facilitering van de digitale transitie omdat Noord-Hollands Archief na 1 januari 2024 geen gebruik meer kon maken van de e-depotvoorziening van het Nationaal Archief⁷:

- Middelen voor een gezamenlijke ontwikkeling van (e-)producten en (e-)diensten voor Noord-Hollands Archief en de overige 10 RHC's samen, voor een eenmalig totaalbedrag van € 100.000.
- Middelen voor aanloopkosten e-depot, voor een eenmalig totaalbedrag van € 100.000.
- Middelen voor een zogeheten kenniscomponent op het terrein van informatie, archief en digitalisering, voor een vast (niet-geïndexeerd) totaalbedrag van € 50.000 per jaar, dit gedurende vijf jaar.

6.3 Verdeling van vermogen

Het Rijk vraagt geen verdeling van het vermogen van Noord-Hollands Archief op het tijdstip van uittreding, noch de teruggave van diens aandeel in dat vermogen wegens de hoger vermelde voortzetting van de samenwerking tussen het Rijk en Noord-Hollands Archief. Dit zolang het via de hoger genoemde delegatie beroep blijft doen op Noord-Hollands Archief. In de situatie dat het Rijk niet langer via de eerder genoemde delegatie beroep blijft doen op Noord-Hollands Archief, zal enkel zijn aandeel in weerstandsreserve, dan wel algemene reserve zoals dat bestond op het moment van de uittreding worden betrokken in de verrekening van eventuele frictie- en desintegratiekosten. Het Rijk zal geen beroep doen op bestemmingsreserves.

6.4 Eventuele andere, voor één RHC specifieke afspraken

6.4.1 Hogere huisvestingslasten door renovatie pand

Een geplande grootschalige renovatie van het pand van het Noord-Hollands Archief aan de Kleine Houtweg 18 in Haarlem leidt structureel tot hogere huisvestingslasten van het Noord-Hollands Archief. Om deze lasten te dekken zouden ook bijdragen van de deelnemers en de specifieke uitkering van het Rijk structureel verhoogd moeten worden.

⁵ Memo van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 30 juni 2025 - beoordeling factuurkosten in verband met uittreding Rijk uit gemeenschappelijke regelingen RHC's – uitgangspunten ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

⁶ Dit zijn de (overhead)kosten die gemaakt worden door Noord-Hollands Archief, nadat de uittreding heeft plaatsgevonden. Denk aan het terugschalen van overvloedige capaciteit in personeel en middelen.

⁷ Brief van de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media van 15 december 2021.

OCW zeg toe zich te zullen inspannen om hiervoor via zijn begrotingscyclus de eventueel benodigde extra middelen te zoeken.

6.4.2 Plaatsing van Rijksarchieven bij het Nationaal Archief

Het Noord-Hollands Archief kan overvloedige rijksarchieven bij het Nationaal Archief plaatsen, zoals verder wordt toegelicht in artikel 6 van het Bestuursconvenant structurele samenwerkingsafspraken ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap en de Regionaal Historische Centra'. Indien uit de plaatsing van nieuw over te brengen of overgebracht Rijksarchief bij het Nationaal Archief kosten voortvloeien die niet uit de lumpsum van het NA en de RHC's kunnen worden betaald, zullen OCW en het Nationaal Archief hierover in gesprek gaan. Mogelijk is het volume van het bij Nationaal Archief te plaatsen Rijksarchief voor Noord-Hollands Archief hoger dan voor andere RHC's en de lumpsum van Noord-Hollands Archief bijgevolg sneller onvoldoende. In dat geval zullen OCW en het Nationaal Archief na een signaal van Noord-Hollands Archief hierover in gesprek gaan.

Het Nationaal Archief en de RHC's hebben ook in collectief afspraken te maken en zullen ten laatste bij de uittreding van het Rijk uit de RHC's een dienstbeschrijving afsluiten over de dienstverlening van het Nationaal Archief ten aanzien van door de RHC's bij het Nationaal Archief geplaatste archieven. Het Nationaal Archief levert op verzoek van het Noord-Hollands Archief bij het Nationaal Archief geplaatste archieven voor inzage aan het Noord-Hollands Archief via scanning on demand of transport. OCW zegt toe dat het zes maanden na de implementatie van deze dienstbeschrijving met het Noord-Hollands Archief, bespreekt of de dienstverlening afdoende is. Indien dat niet zo is, zullen OCW en het Nationaal Archief hierover in gesprek gaan. Indien de bijbehorende extra kosten niet uit de lumpsum van het Nationaal Archief en de RHC's kunnen worden betaald, zullen OCW en het Nationaal Archief hierover in gesprek gaan.

6.4.3 Financiering na uittreding

Moet het NHA na uittreding kosten maken, welke diens reguliere begroting te boven gaan, die niet gedekt worden door de (indexering van de) specifieke uitkering en ook leiden tot een verhoging van de bijdragen van de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling, dan zullen NHA en OCW met elkaar in gesprek treden over hoe deze kosten ook voor het beheer en behoud van de Rijksarchieven afgedekt kunnen worden. Dit zal plaatsvinden op basis van een voortdurende gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de duurzame instandhouding van het Noord-Hollands Archief.

6.4.4 Opstellen gespreksleidraad

OCW en het Noord-Hollands Archief zullen de samenwerking jaarlijks bespreken aan de hand van een gespreksleidraad. Beiden zullen de inhoud van deze gespreksleidraad van tevoren en onderling afstemmen. De afspraken uit het gesprek worden aan de hand van het verslag vastgesteld.

7. Slotbepalingen

Dit uittreedplan treedt in werking op het moment dat het Besluit van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 10 december 2025, kenmerk 54058385, houdende uittreding uit de Gemeenschappelijke regeling Noord-Hollands Archief, in werking treedt.

Wijzigingen in deze regeling kunnen slechts plaatsvinden met instemming van alle betrokken partijen, te weten het Noord-Hollands Archief en OCW.

Besluit Algemeen Bestuur Noord-Hollands Archief

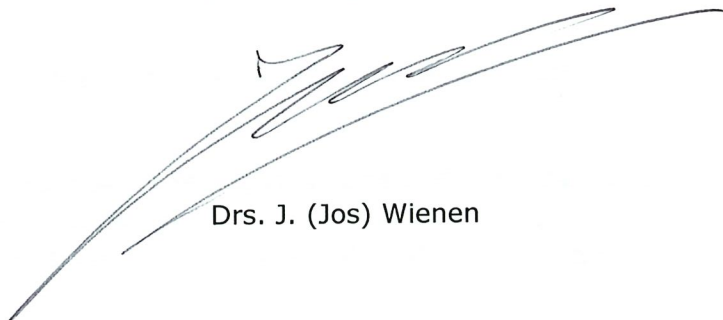
Het Algemeen Bestuur Noord-Hollands Archief heeft in de vergadering van 11 maart 2026 dit uittreedplan vastgesteld en daarmee ingestemd met de daarbij behorende uittreedddocumenten (zie bijlagen).

De secretaris

Drs. W. (Willeke) de Groot

De voorzitter

Drs. J. (Jos) Wienen

Bijlagen

- 1. *Uittreedbesluit (Staatscourant 2025, nummer 44048)***
- 2. *Delegatiebesluit***
- 3. *Regeling specifieke uitkering***
- 4. *Model beschikking specifieke uitkering***
- 5. *Bestuursconvenant duurzame samenwerking ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap en de Regionale Historische Centra van 1 februari 2024 (Staatscourant 2024, 6919)***
- 6. *Bestuursconvenant structurele samenwerkingsafspraken ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap en de Regionaal Historische Centra***